IZBA HANDLOWA POLSKO-RUMUŃSKA

W ROKU 1936.

WARSZAWA
1937

IZBA HANDLOWA POLSKO-RUMUŃSKA W ROKU 1936.

WARSZAWA
UL. SMOLNA 25. — TEL. 6.59.56,

Drukarnia „Poznańska", Warszawa, Hoża 33, telefon 907-10,

SKOROWIDZ

I.

WŁADZE IZBY W ROKU 1936

RADA

Prezes Rady:

inż. Jerzy Iwanowski

Vice-Prezesi Rady:

a) ze strony polskiej

Stefan Benzef

Członek Zarządu T-wa Ubezpieczeń „Przezorność"

inż. Marian Szydłowski

Naczelny Dyrektor „Polskiego T-wa Handlu Kompensacyjnego"

Aleksander Leszczyński

Naczelny Dyrektor T-wa „Gdynia Ameryka"

b) zestrony rumuńskiej

Constantin Osiceanu

Prezes Związku Izb Przemysłowo-Handlowych w Bukreszcie

Maks Ausnit

Senator, Prezes T-wa „Resita" S. A.

Członkowie Komitetu Wykonawczego:

Feliks Kollat

Naczelny Dyrektor T-wa „Żegluga Polska"
oraz „PolskoBrytyjskiego T-wa Okrętowego"

Bohdan Nagórski

Dyrektor Handlowy Rady Portu Gdańska

Członkowie Rady:

a) ze strony polskiej:

inż. Franciszek Bąkowski

Prof. Politechniki w Warszawie

Julian Brygiewicz

Przemysłowiec

Robert Callon

Naczelny Dyrektor „Śląskich Kopalni i Cynkowni"

Maurycy Chorzewski

Prafesor Zwyczajny Głównej Szkoły Handlowej w Warszawie

inż. Aleksander Ciszewski
V. Prezes Zarządu „Lignozy Sp. Akc."
inż. Alfred Falter
Prezes Zarządu Związku Kopalń Górnośląskich „Robur"
Władysław Gieysztor
Dyrektor Twa. Transportowo-Ekspedycyjnego „Warta" w Gdyni
inż. Bolesław Grodzicki
Naczelny Dyrektor Syndykatu Hut Żelaznych
Witold Jasiński
Dyrektor „American Scantic Line w Polsce"
dr. Bolesław Kasprowicz
Konsul Król. Rumunii w Gdyni, Dyrektor Rady Interesantów Portu w Gdyni
dr. Józef Landau
Prezes Związku Chemicznego Rzptej. Polskiej
inż. Szymon Landau
Generalny Przedstawiciel Twa Ubezpieczeń „Prudential"
Stanisław Pawłowski
Dyrektor Związku Przemysłu Włókienniczego w Łodzi
inż. Marian Przybylski
Konsul Król. Rumunii w Katowicach, Dyrektor „Katowickiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa"
inż. Stanisław Surzycki
Naczelny Dyrektor Sp. Akc. „Huta Pokój" w Katowicach
Karol Szlenkier
Prezes Zarządu Sp. Akc. „Szlenkier, Gettlich i Ska".
inż. Saul Trocki
V. Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie
Leopold Wellisz
Prezes Zarządu Sp. Akc. „Stradom", Częstochowskie Zakłady Wyrobów Włókienniczych
Edmund Zieleniewski
Członek Prezydium „Polskich Zakładów Przemysłowych Babcock — Zieleniewski S. A."
Bernard Karol Zipper
Radca Rady Portu w Gdańsku

b) ze strony rumuńskiej:

Pawel Chihaia
Dyrektor „Banca Romaneasca", Oddział w Czerniowcach
Constantin Chitulescu
Profesor Politechniki w Bukareszcie, Przedstawiciel Izby

Grigore Christodorescu
Generalny Dyrektor Związku Izb Przemysłowo-Handlowych

Grigore Dimitrescu
Profesor Uniwersytetu w Bukareszcie

inż. Gerard Duque
Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Ploestri, Przedstawiciel Izby

Constantin Garoflid
b. Minister Rolnictwa, Prezes Syndykatu Producentów i Eksporterów Wina

Constantin Georgescu
Profesor Uniwersytetu w Bukareszcie

Cezar Harjescu
Dyrektor Wydziału Personalnego w Minist. Przemysłu i Handlu

Oscar Kaufman
Generalny Dyrektor „Banca de Credit Roman" S. A.

Edmund Luttinger
Konsul Holandii w Czerniowcach, Dyrektor „Banca Comerciala Nationala", Oddz. w Czerniowcach

Lazar Margulies
Generalny Dyrektor Spółki Akcyjnej „Bohusi"

Emil Marian
Dyrektor Narodowego Instytutu Eksportowego

inż. Cezar Mereutza
Naczelny Dyrektor Rumuńskich Kolei Żelaznych

inż. Constantin Mircea
V.-Prezes Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, Profesor Politechniki w Bukareszcie

inż. Constantin Mihalopol
Naczelny Dyrektor Portów i Dróg Wodnych w Bukareszcie

Milita Constantinescu
Gubernator Rumuńskiego Banku Narodowego, b. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu

Theodor Orghidan
V.-Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Bukareszcie

senator Apostol Popa
Radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Galati

Cazar Popescu
Dyrektor Departamentu Przemysłowego w Minist. Przemysłu i Handlu

Ioan Schapira
Generalny Dyrektor fabryki budowy wagonów „Astra" S. A.

Iancu Morris Schwartz
Przemysłowiec, Przedstawiciel Izby w Galacu

Christu Staicovici
Senator, Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Bukareszcie
cap. Nicolae Stefan
Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Constanza
Przedstawiciel Izby
Vasile Stoicovici
Generalny Sekretarz Izby Przemysłowo-Handlowej w Bukareszcie
Ioan Tatos
Dyrektor „Centrala Cooperativa de Import si Export" w Bukareszcie
Ioan C. Teodorescu
Naczelny Dyrektor Działu Winnic w Minist. Przemysłu
i Handlu, Prof. Akademii Rolniczej w Bukareszcie
dr. Nicolae Vicol
Prezes Stowarzyszenia miejscowości kuracyjnych i morskich w Rumunii
Iosif Vihovici
Senator, Prezes Izby Przemysł.-Handlowej w Czerniowcach

KOMISJA REWIZYJNA

Mieczysława Evert
Dyrektor Banku Zachodniego S. A.
Michał Rudolf Krumpel O'Connor
urzędnik
Kazimierz Krzeczkowski
Dyrektor Handlowy firmy „R. Tschakert i S-ka".
Fabryka Uszczelnień do Maszyn, S. A.
Witold Moritz
Przemysłowiec
Adam Rudzki
Przedstawiciel Rady Portu Gdańska w Warszawie

DYREKCJA

Dyrektor
Stanisława Dangel
Sekretarz
George Chitulescu

ZARZĄD ODDZIAŁU W GDYNI

Przewodniczący
dyr. Feliks Kollat
Członkowie
dyr. Władysław Gieysztor
dyr. Witold Jasiński

konsul, dr. Bolesław Kasprowicz
inż. Stanisław Rostkowski

PRZEDSTAWICIELSTWA

a) w Polsce

Przedstawicielstwo w Wilnie
Delegat Rady
inż. Saul Trocki
Kierownik Przedstawicielstwa
dyr. M. Deull

b) w Rumunii

Przedstawicielstwo w Bukareszcie
prof. Constantin Chitulescu
Przedstawicielstwo w Czerniowcach
konsul Edmund Luttinger
Przedstawicielstwo w Galacu
Iancu Morris Schwartz
Przedstawicielstwo w Konstanca
cap. Nicolae Stefan
Przedstawicielstwo w Ploesti
inż. Gerard Duque

II.
STOSUNKI GOSPODARCZE POLSKO-RUMUŃSKIE W ROKU 1936

a. Charakterystyka ogólna

Nadzieje na ożywienie się wymiany towarowej polsko-rumuńskiej w r. 1936, po kilku ostatnich latach zastoju, niestety nie zostały urzeczywistnione. Przeciwnie, trwa w dalszym ciągu spadek obrotów, dający w porównaniu z rokiem poprzednim globalną zniżkę prawie zł. 5 milionów. Ten stan rzeczy należy głównie przypisać z jednej strony nie dostatecznie ustabilizowanym podstawom prawnym, na jakich oparte były stosunki handlowe pomiędzy obu krajami, z drugiej zaś strony zbyt uciążliwej procedurze wytworzonej kontyngentami i systemem rozrachunkowym, — pogłębionym jeszcze na skutek ograniczeń dewizowych wprowadzonych w Polsce w kwietniu r. 1936.

Umowa kontyngentowo-rozrachunkowa polsko-rumuńska, podpisana w Warszawie dn. 14 grudnia r. 1934, która obowiązywać miała w ciągu jednego roku, nie została prawie aż do końca r. 1936 zastąpiona nową umową, lecz jedynie kilkakrotnie prolongowana była na krótkie okresy. Wytworzyło to stan niepewności, który nie mógł dodatnio wpływać na jakąkolwiek planową współpracę, obliczoną na dłuższą metę. Jeżeli zaś stan ten działał deprymująco na kontakty poprzednio już nawiązane, to tembardziej musiał on mieć zgubne wpływy na wszelkie nowe inicjatywy, które mogą powstawać jedynie przy możliwości przewidywań dalszych i planowaniu normalnej spółpracy.

Z drugiej strony niewątpliwie żmudna i skomplikowana procedura, wytworzona systemem kopensacyjnym i clearingowym, z natury rzeczy uderzała przede wszystkim w firmy małe i średnie, na których w znacznej mierze opierała się wymiana towarowa polsko-rumuńska w latach poprzedzających okres

wymienionej reglamentacji. Eksport stał się dla wielu firm nieopłacalnym. Z reguły wymagał on przytem uwięzienia kapitałów na dłuższy okres czasu.

Wreszcie, co sę tyczy firm polskich, to czynnikiem powstrzymującym je od dalszego angażowania się, w tranzakcje z Rumunią, były nie zlikwidowane należności z tytułu eksportu z lat ubiegłych. W rezultacie tej ostatniej przyczyny, niejednokrotnie wywołującej zupełne zniechęcenie do tranzakcji z Rumunią, był pierwszy raz zdarzający się w stosunkach pomiędzy obu krajami wypadek dosyć poważnej nadwyżki importu rumuńskiego do Polski nad wywozem polskim do Rumunii.

Wobec nie ustalenia ścisłych kontyngentów towarowych polsko-rumuńskich na r. 1936, (a to wobec wspomnianego powyżej kilkakrotnego przedłużania tylko umowy z grudnia r. 1934), nie da się sprecyzować jak przedstawia się za rok sprawozdawczy porównanie istotnego wzajemnego wywozu z ilościami przewidywanymi. Natomiast należy zaznaczyć, że we wszystkich prawie pozycjach w r. 1936 daje się zauważyć mniejszy lub większy spadek. Odsyłamy w tej sprawie do szczegółowej analizy wymiany towarowej, zamieszczonej nieco niżej.

Nowy układ kontyngentowo-rozrachunkowy, mający zastąpić umowę z dn. 14 grudnia r. 1934, podpisany został w Bukareszcie dopiero dn. 24 października r. 1936. Wzorowany na układach poprzednich, nie wprowadzał on żadnej zasadniczej zmiany w podstawach, na jakich wymiana towarowa miała być oparta. Wzajemny eksport w dalszym ciągu pozostał ściśle skontyngentowany; obowiązywał również nadal dotychczasowy system rozrachunkowy. Jedyną większą nieco zmianą, dotyczą jednak nie samych zasad, lecz techniki rozrachunków, było ustanowienie, iż clearing dokonywany będzie po stronie rumuńskiej przez Bank Narodowy, a po stronie polskiej przez nowo utworzony Polski Instytut Rozrachunkowy, gdy poprzednio całość rozrachunków dokonywana była przez Polskie Towarzystwo Kompensacyjne. Ta zmiana odnosi się jednak już do okresu następnego, gdyż umowa rozrachunkowa, definitywnie ustalająca nową technikę clearingu, depełniająca układ z dn. 24 października r. 1936, podpisana została dopiero dn. 10 lutego r. 1937. W życie wszedł nowy system rozrachunków w parę miesięcy później.

Podobnie jak miało to miejsce w poprzednich umowach kontyngentowych, układ z dn. 24 października r. 1936 zawiera dwie listy artykułów dopuszczonych do wzajemnego wwozu, a których stosunek wartościowy przyjęty został jak 1:1, wartość zaś globalna obliczona w złotych wynosi okrągło 10 milionów dla każdej listy.

Wymienione listy, prócz artykułów, które poprzednio już dopuszczone były do wymiany, obejmują szereg artykułów nowych, a więc w wywozie z Polski: artykuły techniczne ze skóry, żelatynę nie jadalną, nasiona koniczyny, traw, warzyw i kwiatów, przędzę lnianą, różne rodzaje papieru, terpentynę, szkła do zegarów. Natomiast skreślona została z listy przędza bawełniana. W przywozie z Rumunii do Polski jako artykuł nowy figuruje na liście kontyngentowej — proso.

Prócz artykułów o ilościach ściśle określonych, obie listy zawierają większe pozycje zbiorowe (w wysokości co do wartości 10 — 15% całości listy), w granicach których dopuszczony zostaje wwóz szeregu artykułów wyliczonych ogólnikowo. Miało to na celu uelastycznienie kontyngentów.

Układ przewidywał, iż ustalone listy kontyngentowe mają charakter ramowy i że w razie potrzeby będą uzupełniane. Przewidziane zostało też utworzenie stałych komisyj, celem regulowania spraw umową nie objętych oraz wyjaśniania spraw przewidzianych nią.

Choć odnosi się to już do r. 1937, dodajemy, że w technice rozrachunków wprowadzono jeszcze jedną ważną zmianę, polegającą na tem, że świadectwa rozrachunkowe wydawane są przez Delegatury Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, znajdujące się przy Izbach Przemysłowo-Handlowych, gdy poprzednio wydawało je jedynie Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

Kurs rozrachunkowy ustalony został zł. 1 = lei 26,26.

Wreszcie należy dodać, że zaraz po podpisaniu układu kontyngentowego z dn. 24 października r. 1936, rozpoczęte zostały pertraktacje o konwencję o spółpracy intelektualnej polsko-rumuńskiej, która podpisana została w Warszawie dn. 27 listopada r. 1936, w czasie wizyty ministra Victora Antonescu, i została ratyfikowana dn. 14 kwietnia r. 1937. W ramach tej kon-

wencji, dn. 24 kwietnia r. 1937, podpisany został w Bukareszcie, w czasie bytności tam ministra Becka, układ turystyczny.

W wyniku wyżej przytoczonych umów, odnoszących się do końcowych miesięcy r. 1936 oraz do pierwszych miesięcy roku następnego, w r. 1937 daje się zauważyć w wymianie towarowej polsko-rumuńskiej pewne, zresztą niezbyt jeszcze duże ożywienie, polegające zarówno na wzroście wartościowym obrotów, jak i stopniowem zwiększeniu się z obu stron zainteresowania sfer przemysłowych i kupieckich. Ruch turystyczny polsko-rumuński, nieznaczny w ostatnich latach, doznał znacznej poprawy.

b. Wymiana towarowa

Obroty towarowe polsko-rumuńskie w r. 1936, w porównaniu z obrotami z dwóch poprzednich lat, przedstawiają się jak następuje (podane poniżej cyfry wg. Gł. Urz. Stat. Rzptej. Polskiej):

	r. 1934	r. 1935	r. 1936
	(cyfry	tysiącach	zł.)
wywóz z Polski do Rumunii	13.593	7.912	3.457
przywóz z Rumunii do Polski	9.496	5.338	4.859
ogółem obroty	23.089	13.250	8.316
saldo na korzyść Polski	4.097	2.574	—
saldo na korzyść Rumunii	—	—	1.402

W porównaniu z rokiem poprzednim obniżyły się w r. 1936 obie pozycje wzajemnego wywozu. Wobec jednak silniejszego spadku wywozu polskiego do Rumunii, niż przywozu rumuńskiego do Polski, saldo dotychczas dodatnie dla Polski, stało się czynne dla Rumunii.

Pod względem ilościowym obroty przedstawia tabela następująca:

	r. 1934	r. 1935	r. 1936
		(cyfry w q.)	
wywóz z Polski do Rumunii	487.449	241.995	203.512
przywóz z Rumunii do Polski	419.406	399.299	299.298

Przeto pod względem ilościowym r. 1936 dał również w porównaniu z rokiem poprzednim w obu pozycjach spadek.

Wartość jednej tonny we wzajemnym wywozie obu krajów przedstawia się jak następuje:

	r. 1934	r. 1935	r. 1936
	(cyfry w tysiącach zł.)		
w wywozie z Polski do Rumunii	278,86	326,96	169,87
w przywozie z Rumunii do Polski	226,41	133,69	162,35

Jak wynika z przytoczonych cyfr, wartość jednej tonny w wywozie z Polski do Rumunii w r. 1936 spadła w porównaniu do lat poprzednich. Natomiast wartość jednostkowa wywozu rumuńskiego uległa pewnej poprawie.

Udział procentowy wymany towarowej z Rumunią w całokształcie handlu zagranicznego Polski pod względem wartości obniżył się bardzo poważnie w stosunku do rezultatów z lat poprzednich. Przedstawia to zestawienie następujące:

	r. 1934	r. 1935	r. 1936
wywóz z Polski do Rumunii	1,39%	0,9%	0,3%
przywóz z Rumunii do Polski	1,19%	0,6%	0,5%

W wywozie z Polski w r. 1936 Rumunia zajmuje 31 miejsce (w r. 1935 — 25 miejsce), w przywozie — 30 miejsce (w r. 1935 — 19 miejsce).

Wg. ogłoszonych dotychczas prowizorycznych statystyk rumuńskiego Ministerstwa Finansów wymiana towarowa rumuńsko-polska w r. 1936 przedstawia się jak następuje:

wywóz z Rumunii do Polski	lei	277.369 tysięcy
przywóz z Polski do Rumunii	lei	111.621 tysięcy
saldo na korzyść Rumunii	lei	165.748 tysięcy

Jeżeli przyjąć stosunek leja do złotego okrągło: lei 100 = zł. 4, otrzymalibyśmy: wywóz z Rumunii do Polski — zł. 11.095 tys., przywóz z Polski do Rumunii — zł. 4.465 tys., saldo na korzyść Rumunii — zł. 3.120 tys. Wobec dowolności w przyjęciu relacji do siebie obu walut, cyfry absolutne wymienionych dwóch statystyk nie dadzą się ściśle do siebie sprowadzić. Natomast należy zaznaczyć, że obie statystyki poważnie różnią się w ujęciu stosunku wartości wywozu z obu krajów. Wg. statystyki rumuńskiej wywóz z Polski do Rumunii byłby w stosunku do przywozu z Rumunii do Polski znacznie niższy niż wg. statystyki polskiej.

Wreszcie w całokształcie handlu zagranicznego Rumunii wymiana towarowa z Polską pod względem wartości wynosi w wysokości procentów:

w wywozie z Rumunii do Polski — 1,3%
w przywozie z Polski do Rumunii — 0,9%.

———

Szczegółowa analiza obrotu towarowego polsko-rumuńskiego w r. 1936 wg. danych Gł. Urz. Stat. Rzptej. Polskiej przedstawia się jak następuje (w nawiasach cyfry z r. 1935):

Wywóz z Polski do Rumunii:

Pierwsze miejsce w wywozie zajmuje grupa metali nieszlachetnych i wyrobów z nich, kwotą zł. 1.211.536 (zł. 1.939 tys.),— która wysunęła się na miejsce dotychczas stale zajmowane przez artykuły włókienicze. Główną pozycję stanowią tu cynk — zł. 626 tys. (zł. 449 tys.), oraz rury — zł. 404 tys. (zł. 1.202 tys.). Następnie idą gremple — zł. 69 tys. (zł. 56 tys.) oraz żelazo, stal i różne wyroby hutnicze — zł. 74 tys. (zł. 88 tys.). Wreszcie szereg pozycyj zupełnie drobnych.

Drugą grupę tworzą wytwory pochodzenia mineralnego kwotą zł. 794.970 (zł. 637 tys.), mianowicie: koks — zł. 446 tys. (zł. 516 tys.), węgiel aktywowany — zł. 241 tys. i węgiel kamienny — zł. 98 tys. (zł. 84 tys.), wreszcie płyty i krawężniki na chodniki — zł. 9 tys.

Trzecie miejsce zajmują wytwory pochodzenia roślinnego— zł. 509.014 (zł. 1.344 tys.), w której to grupie wysunęły się na pierwszy plan chmiel — zł. 273 tys. (zł. 263 tys.) i fasola — zł. 132 tys. (zł. 143 tys.). Daleko poza tymi dwoma artykułami idą: nasiona buraków cukrowych i pastewnych — zł. 36 tys. (zł. 800 tys.), nasiona różnych traw — zł. 30 tys., wyka i peluszka — zł. 24 tys., wreszcie szereg pozycyj drobnych.

Surowce włókiennicze i wyroby z nich stoją dopiero na czwartem miejscu w wywozie, stanowiąc zupełnie nieznaczną pozycję zł. 278.304 (zł. 3.270 tys.). Spadek, jaki nastąpił tu w ostatnich latach, jest wprost katastrofalny i tembardziej dotkliwy, że wg. wszelkiego prawdopobieństwa rynek rumuński dla polskiego wywozu włókienniczego należy uważać za definitywnie stracony. Jedyne większe pozycje w tej grupie tworzą przędza wełniana — zł. 133 tys. (zł. 2.809 tys.), przędza z jedwabiu sztucznego — zł. 77 tys. (zł. 225 tys.), wojłoki — zł. 34 tys. i wełna czesankowa — zł. 30 tys. Wywóz przędzy bawełnianej, ceraty, juty, które jeszcze przed paru laty stanowiły bardzo poważne pozycje, całkowicie ustał.

Piąte miejsce zajmują przetwory chemiczne i farmaceutyczne kwotą zł. 227.298 (zł. 83 tys.), mianowicie: spławki górnicze — zł. 142 tys., chlorek amonu — zł. 48 tys., zapalniki elektryczne — zł. 20 tys., przetwory farmaceutyczne — zł. 5 tys. (zł. 10 tys.).

Wreszcie z kolei szóstą i zarazem ostatnią pozycję przewyższającą kwotę złotych stu tysięcy stanowi grupa w statystyce zatytułowana: drzewo, korek, — kwotą zł. 152.456 (zł. 2 tys.), a która o tyle jest ciekawa, że jest jedyną pozycją jaka poważnie wzrosła w porównaniu z okresem poprzednim. Składają się na nią różne wyroby drewniane oraz skrzynie i klatki.

Z pozostałych pozycyj wymienimy: z grupy maszyn i aparatów — zł. 96.334 (zł. 274 tys.): różne maszyny do przemysłu włókienniczego — zł. 26 tys. (zł. 121 tys.), różne obrabiarki do metali — zł. 30 tys.; z grupy wyrobów kamieniarskich i ceramicznych — zł. 93.977 (zł. 139 tys.): naczynia fajansowe i sanitarne — zł. 73 tys. (zł. 107 tys.) oraz butelki ze szkła — zł. 8 tys. Wreszcie: książki w językach obcych — zł. 45 tys. i w polskim — zł. 4 tys. oraz wyroby z gumy miękiej — zł. 9 tys.

Przywóz z Rumunii do Polski:

W przywozie pierwsze miejsce zajmują, podobnie jak w latach poprzednich, wytwory pochodzenia roślinnego — zł. 2.409.492 (zł. 3.213 tys.). Główną pozycję stanowią tu nasiona oleiste: dyni — zł. 725 tys. (zł. 368 tys.) i słonecznika — zł. 422 tys. (zł. 1.059 tys.). Następnie idą owoce, mianowicie: orzechy włoskie i laskowe — zł. 606 tys. (zł. 838 tys.), winogrona — zł. 290 tys. (zł. 407 tys.), jabłka — zł. 65 tys. (zł. 109 tys.). Natomiast śliwek suszonych oraz różnych owoców letnich, których w latach poprzednich importowano nieraz większe ilości, nie przywieziono prawie wcale. Wreszcie słomy ryżowej do wyrobu mioteł importowano za zł. 16 tys. Inne artykuły stanowią pozycje zupełnie znikome.

Na drugiem miejscu utrzymały się w dalszym ciągu skóry i futra kwotą zł. 1.392.042 (zł. 1.192 tys.). Mamy tu: skóry baranie i jagnięce prawie wyłącznie surowe — zł. 1.244 tys. (zl. 999 tys.), oraz karakuły i półkarakuły surowe — zł. 145 tys. (zł. 186 tys.).

Wytwory pochodzenia mineralnego stoją na miejscu trzecim. Grupa ta wynosi zł. 686.618 (zł. 540 tys.). Główną pozy-

cję stanowią tu ruda manganowa — zł. 312 tys. (zł. 387 tys.), oraz blenda i ruda cynkowa — zł. 134 tys. (zł. 121 tys.) Poza tem: ziemia krzemienista — zł. 79 tys., talk — zł. 54 tys. i ruda żelazna — zł. 7 tys.

Wreszcie należy wymienić grupę zwierząt i wytworów pochodzenia zwierzęcego — zł. 254.426 (zł. 280 tys.), w której figurują: szczecina nieoczyszczona — zł. 211 tys. (zł. 123 tys.), rogi i kopyta — zł. 25 tys. (zł. 33 tys.) i włosie — zł. 14 tys. (zł. 61 tys.).

Wszystkie pozostałe grupy są znikome. Wymienimy z nich, jako na zasługujące na wzmiankę, artykuły następujące: octan wapnia — zł. 8 tys., dywany i chodniki — zł. 18 tys., wełnę owczą surową — zł. 7 tys., szmaty — zł. 38 tys. (zł. 53 tys.) forniery nieklejone — zł. 19 tys., różne belki i deski — zł. 7 tys., książki w językach obcych — zł. 8 tys.

6. Transport kolejowy i tranzyt

W przeciwieństwie do wymiany towarowej, tranzyt lądowy i lądowo-morski stanowi w stosunkach gospodarczych polsko-rumuńskich pozycję nie tylko utrzymującą się na poprzednim poziomie, lecz stale, choć powoli wykazującą dalszy rozwój. W porównaniu do roku poprzedniego przewozy polsko-rumuńskie w r. 1936 uległy dosyć wyraźnemu zwiększeniu się, głównie w kierunku Rumunia — Polska, i to zarówno na szlakach lądowych, jak i lądowo-morskich.

W komunikacji z Rumunią względnie przez Rumunię, jak również z Rumunia przez Polskę istniały w r. 1936 następujące taryfy związkowe:

1. Polsko-rumuńska taryfa kartelowa, — dla obrotu Rumunii z Polską i krajami sąsiednimi tranzytem przez Polskę,
2. Polsko-rumuńska taryfa towarowa dla komunikacji z portami morskimi Gdynią i Gdańskiem,
3. Polsko-rumuńska taryfa towarowa dla przewozu węgla kamiennego i brunatnego, brykietów węglowych i koksu z Polski i Niemiec do Rumunii,
4. Taryfa towarowa Polska — rumuńskie porty morskie,
5. Taryfa towarowa polsko-lewantyńska i zachodnio-śródziemnomorska,
6. Taryfa towarowa polsko-rumuńsko-bułgarska,

7. Niemiecko-rumuńska związkowa taryfa towarowa w komunikacji przez Polskę.

Ad 1. — Polsko-rumuńska taryfa kartelowa (zwana w używaniu, — taryfa towarowa, część II), jest jedną z najbardziej żywotnych taryf związkowych polsko-rumuńskich. Zawiera w sobie taryfy artykułowe na wszystkie towary będące podstawą w wymianie handlowej pomiędzy Rumunią i sąsiednimi państwami Polski. O żywotności tej taryfy świadczą cyfry statystyczne, które dają następujące wyniki: W r. 1936 przewieziono towarów w kierunku do Rumunii — ton 22.056,51, z czego największy tonaż przypada na rury żelazne i stalowe — ton 8.296,2 i na przędzę bawełnianą — ton 1.804,37. W kierunku z Rumunii — ton 211.581,58, z czego na drewno przypada ton 128.871,2, na jaja ton 11.739,7, rudy ton 23.553,5, bydło i trzodę chlewną m². 14.507. W pojęciu „drewno" mieszczą się wszelkie deski i deszczólki, drzewo tarte, dłużyce, fryzy i t. p.

W ciągu roku sprawozdawczego do taryfy tej wprowadzono szereg nowych taryf artykułowych na najważniejsze produkty rolne, w pierwszym rzędzie na owoce, zboża i nasiona strączkowe, — dostosowując stawki przewozowe do nowej taryfy P. K. P. Należy przypuszczać, że w niedalekim czasie zostanie przerobiona cała taryfa.

Ad 2. — Polsko-rumuńska taryfa towarowa dla tranzyta rumuńskiego przez Gdynię i Gdańsk, zawiera szereg towarów, stanowiących obrót pomiędzy Rumunią, a północnymi krajami. Z uwagi na zmiany zachodzące w życiu gospodarczym, taryfa ta zostanie poddana gruntownemu przerobieniu, do czego wstępem było wydanie nowych taryf artykułowych na owoce i drzewo.

Prócz normalnych stawek opłat przewozowych omawiana taryfa posiada dla niektórych towarów stawki mięszane, które przyznawane są w drodze reklamacji nadawcom, po udowodnieniu przewiezienia wymaganego taryfą kontyngentu ton 500, 1.000 i 3.000 (obecnie skreślone z dn. 1 kwietnia r. 1937).

W ciągu r. 1936 taryfą tą przewieziono: w kierunku do Rumunii — ton 3.600,87, z czego największa cyfra przypada na śledzie świeże lub solone, mianowicie ton 1.584,1; w kierunku z Rumunii — ton 101.659,07, z czego na makuchy przypada ton 41.229,7, na drzewo ton 36.737,7 wreszcie na melasę ton 15.279

Ad 3. — Polsko-rumuńska taryfa węglowa, która w niedługim czasie ulegnie przerobieniu, dała w ciągu roku ton 19.188,4, z czego na koks przypada ton 18.749,6, a reszta t. j. ton 439 na węgiel.

Ad 4. — Taryfa towarowa Polska — rumuńskie porty morskie, służy dla obrotu pomiędzy Polską, a krajami Bliskiego Wschodu przez port Constanzę. Taryfa ta obowiązuje od dn. 15 sierpnia r. 1936. Została ona pomyślana jako łącznik handlowy pomiędzy Bliskim Wschodem a Krajami Bałtyckimi przez Constanzę — Gdynię i Gdańsk, tworzac naturalny pomost o najkrótszej drodze pomiędzy Bałtykiem i Morzem Czarnym. Zastąpi ona dotychczasową taryfę towarową polsko-lewantyńską, która wykazała bardzo małą żywotność.

Ad 5. — Wspomniana powyżej taryfa towarowa polsko-rumuńsko-lewantyńska, służąca do bezpośredniego przewozu kolejowo-morskiego do portów Lewantu, nie osiągnęła spodziewanych rezultatów. Zostaje ona zniesiona z dn. 30 kwietnia r. 1937.

Przewozy dokonane na podstawie tej taryfy w r. 1936 wynoszą: w kierunku z Polski — ton 511,12, w której to cyfrze jako najważniejsza pozycja figurują rzeczy przesiedlenia — ton 176,06, a następnie wiklina nieokorowana ton 94,3 i wyroby szklane ton 94,7; w kierunku do Polski przewieziono — ton 229,6, z czego na nasiona sezamu przypada ton 120, na różne skóry ton 49,2 i na owoce południowe jak pomarańcze, mandarynki, cytryny oraz na orzechy ton 36,4.

Wszystkie towary objęte tą taryfą zostały włączone do taryfy Polska — rumuńskie porty morskie.

Ad 6. — Taryfa towarowa polsko-rumuńsko-bułgarska, powołana do życia dla tranzytu bułgarskiego przez Rumunię i Polskę, odegrała w roku sprawozdawczym nieznaczną rolę, gdyż z powodów daleko idących przemian życia gospodarczego okazała się zbyt drogą. Taryfa ta zostanie w najbliższym czasie przerobiona i dostosowana do obecnej sytuacji. Żadnych zmian w ciągu r. 1936 w taryfie tej nie przeprowadzono, wychodząc z założenia, że wymaga ona gruntownego przerobienia.

Przewozy wg. tej taryfy w r. 1936 wynoszą: w kierunku z Bułgarii — ton 1.136,3, w czem na tytoń przypada ton 958,4; w kierunku do Bułgarii — ton 68,7, w czem najwyższy tonaż

mianowicie ton 32,28, stanowią towary najdroższe, objęte tary=fą Nr. 1, pod którą podpadają wszystkie towary niewymienio=ne w poszczególnych taryfach artykułowych. Drugie miejsce przypada na silniki spalinowe i ich części — ton 18,22.

Ad 7. — Niemiecko=rumuńska taryfa związkowa, wprowa=dzona w życie z dn. 1 września r. 1936, rozszerza swój zasięg przez stałe wydawanie nowych poszczególnych taryf artykuło=wych. Zadaniem tej taryfy jest ujęcie obrotu rumuńsko=nie=mieckiego w stałe ramy i tym samem ugruntowanie dróg przewozu.

W odniesieniu do podanych powyżej cyfr statystycznych, dotyczących poszczególnych taryf, należy dodać, że cyfry te nie odzwierciadlają całokształtu przewozów towarowych pol=sko=rumuńskich, (czy to wynikających z bezpośredniej wymia=ny towarowej, czy to z tranzyta), a to z tego względu, że sze=reg przesyłek odprawianych jest w wewnętrznej komunikacji towarowej, szczególnie zaś na zasadzie zeszytu Nr. 4 wewnę=trznej taryfy P. K. P.

Poniżej podajemy zestawienie przewozów polsko=rumuń=skich za r. 1936 w porównaniu z rokiem poprzednim, wg. po=szczególnych taryf, na zasadzie przytoczonych już powyżej da=nych Centralnego Biura Rozrachunków P. K. P. w Bydgoszczy:

Przewozy wg. taryfy kartelowej polsko=rumuńskiej

Kierunek transportów	Przesyłki drobnicowe kg.	Przesyłki wagonowe ton	Razem ton
Rok 1935:			
Polska — Rumunia	556.080	18.367	18.923,08
Rumunia — Polska	190.070	201.478,31	201.668,38
Razem	746.150	219.845,31	220.591,46
Rok 1936:			
Polska — Rumunia	595.610	21.459,9	22.055,51
Rumunia — Polska	134.480	211.447,1	211.581,58
Razem	730.090	232.907	233.637,09

Przewozy wg. taryfy węglowej.

(Kierunek transportów: Polska — Rumunia)

	r. 1935 ton	r. 1936 ton
węgiel	475	439
koks	18.024,5	18.749,4
Razem	18.499,5	19.188,4

Należy tu zwrócić uwagę, że wg. danych Gł. Urz. Stat. Rzptej. Polskiej wywieziono w r. 1936 do Rumunii węgla ton 6.640 i koksu ton 9.720, czyli razem ton 16.360. Nawet przyjąwszy, iż pewne transporty węgla zostały mylnie zakwalifikowane jako koks, trzeba podnieść dosyć znaczną różnicę w globalnych cyfrach obu statystyk.

Przewozy wg. t. zw. taryfy portowej

(łączącej Gdynię i Gdańsk z Rumunią)

Kierunek transportów	Przesyłki drobnicowe kg.	Przesyłki wagonowe ton	Razem ton
Rok 1935:			
Polska — Rumunia	22.580	5.233,4	5.255,98
Rumunia — Polska	3.500	56.862,1	56.865,60
Razem	26.080	62.095,5	62.121,58
Rok 1936:			
Polska — Rumunia	8.670	3.592,2	3.600,87
Rumunia — Polska	670	101.658,4	101.659,07
Razem	9.340	105.250,6	105.259,94

Trzeba tu zwrócić uwagę na wzrost prawie dwukrotny przewozów w wywozie z Rumunii, przy pewnym, zresztą nieznacznym zmniejszeniu się transportów, idących w kierunku odwrotnym.

Przewozy wg. taryfy lewantyńskiej

(łączącej Polskę z Krajami Lewantu przez Constanzę i Galati)

Kierunek transportów	Przesyłki drobnicowe kg.	Przesyłki wagonowe ton	Razem ton
Rok 1935:			
Polska — Rumunia	320.010	1.072,1	1.392,11
Rumunia — Polska	45.320	194,7	240,02
Razem	365.330	2.266,8	1.632,13
Rok 1936:			
Polska — Rumunia	153.720	357,4	511,12
Rumunia — Polska	24.000	205,6	229,60
Razem	177.720	563	740,72

Przewozy wg. taryfy polsko-rumuńsko-bułgarskiej.

Kierunek transportów	r. 1935 (przesyłki wagonowe) ton	r. 1936 (przesyłki wagonowe) ton
Polska — Bułgaria	283,7	68,7
Bułgaria — Polska	695,4	1.136,3
Razem	979,1	1.205

Przewozy wg. tej taryfy (istniejącej od r. 1934), które w r. 1935 uległy skróczeniu się w porównaniu do roku poprzedniego, w r .1936, jak widać z podanych cyfr, mają ostatnio (przynajmniej w kierunku do Polski) tendencję do wzrostu.

Na zasadzie powyżej podanych cyfr, z zastrzeżeniem iż obliczenia podobne mogą być uważane jedynie za orientacyjne, można wyprowadzić w przybliżeniu wysokość tranzyta polskiego przez Rumunię i rumuńskiego przez Polskę, drogą wyeliminowania z podanych cyfr tych przewozów, które odnoszą się bezpośrednio do wymiany towarowej pomiędzy obu krajami. Podobne obliczenia, dokonane wg. tych samych przesłanek, które przyjęte zostały przy odnośnej analizie w sprawozdaniu Izby za r. 1935, przedstawiają się jak następuje:

Tranzyt polski przez Rumunię:

Rodzaj tranzyta	r. 1936 Tranzyt w kierunku z Polski ton	r. 1936 Tranzyt w kierunku do Polski ton	r. 1936 Razem	r. 1935 ton
I. Tranzyt lądowy:				
a) przewozy wg. taryfy polsko-rumuńsko-bułgarskiej	68,7	1.136,3	1.205	970
b) przewozy wg. taryfy kartelowej polsko-rumuńskiej, przypuszczalnie okrągło	20.000		20.000	6.000
2. Tranzyt lądowo-morski, wg. taryfy lewantyńskiej	511,12	229,6	740,72	1.570
R a z e m	20.579,82	1.365,9	21,945,72	8.540

Pewnego uzasadnienia wymaga podana cyfra przypuszczalnego tranzyta wg. taryfy kartelowej polsko-rumuńskiej. Cyfra ta może być wyliczona tylko bardzo ogólnikowo. Cały wywóz polski do Rumunji w r. 1936 wynosił 20.351 ton, gdy tymczasem przewozy w kierunku z Polski do Rumunji wynoszą wg. taryfy kartelowej 22.055 ton i wg. taryfy węglowej 19.188 ton, czyli razem 41.243 tony. Wobec tego, iż nie należy przypuszczać, aby taryfą kartelową mogły iść przez Polskę do Rumunji jakieś towary pochodzenia zagranicznego (t. j. nie polskiego), — całkowita różnica pomiędzy cyfrą 41.243 ton i 20.351 ton powinna stanowić eksport polski przez Rumunię, idący taryfami nie bezpośredniemi, lecz łamanemi (t. j. z reekspedycją na terenie Rumunji). Biorąc pod uwagę nieścisłości, które zawsze mogą powstać z tych czy innych powodów przy obliczaniu tonażu transportów i wynikające stąd błędy przy porównaniu dwóch odrębnych statystyk, można ogólnie przyjąć, że tranzyt polski przez Rumunię, idący taryfami łamanymi, w r. 1936 wyrażał się cyfrą okrągłą około 20.000 ton. W podobny sposób obliczona została analogiczna cyfra za r. 1935.

Wynikałoby z powyższej tabeli, że tranzyt polski przez Rumunję w r. 1936 bardzo poważne wzrósł i to mianowicie w kierunku z Polski.

Tranzyt rumuński przez Polskę

Rodzaj tranzyta	Rok 1936 Tranzyt w kierunku z Rumunji	do Rumunji	Razem	r. 1935
	ton	ton	ton	ton
1. Tranzyt lądowy wg. taryfy kartelowej, okrągło, około	181.000		181.000	168.000
2. Tranzyt lądowo-morski, wg. taryfy portowej	56.865,60	5.255,98	62.121,58	62.110
Razem	237.865,60	5.255,98	243.121,58	230.110

Powyżej podana cyfra lądowego tranzyta wyprowadzona została podobnie jak w tabeli poprzedniej. Mianowicie wzięto pod uwagę różnicę ilościową pomiędzy transportami wg. taryfy kartelowej w kierunku z Rumunji do Polski (ton 211.582) i całością importu rumuńskiego do Polski (ton 29.230), — przyczem przyjęto, iż wymienioną taryfą w kierunku do Polski szedł wyłącznie tranzyt rumuński. Podana tabela pozwala przypuszczać, że tranzyt rumuński przez Polskę w r. 1936 pozostał mniej więcej na wysokości z r. 1925, z pewną tendencją do dalszego wzrostu.

Wreszcie podajemy poniżej statystykę transportów rumuńskich przez Gdynię i Gdańsk wg. danych opracowanych w wymienionych portach. Przedstawia się ona jak następuje:

Transporty rumuńskie przez porty polskie Gdynię i Gdańsk w r. 1936

1. Wywóz rumuński przez porty polskie:

N. taryfy	Wyszczególnienie towarów	transporty przez Gdynię ton	Gdańsk ton
1	Towar wszelkiego rodzaju	—	68,8
2	Zboża, kukurydza	480,6	245,—
4	Nasiona roślin strączkowych	50,6	3.031,—
6	Nasiona oleiste	—	631,8
15	Owoce: orzechy, winogrona i inne	213,6	76,3
25a	Tarcica nie obrobiona	1.273,5	35.597,3
25b	Dykty klejone	—	662,3

34	Mięso świeże, drób bity, bacony	234,5	—
39	Jaja	434,7	—
43	Skóry	86,1	—
52A	Oleje i tłuszcze rośline	—	2.880,—
53	Makuchy	180,4	39.049,3
55	Melasa	—	15.278,8
80	Rudy manganowe	—	15,—
	Razem	2.954,—	97.535,6
	Łącznie przez oba porty — wagonowo	ton	100.489,6
	Poza tem — drzewo, przewiezione w różny sposób		70.150,—
	Ogółem	ton	170.639,6

Prócz powyższego — transporty mieszane wg. taryfy N. 1:

przez Gdynię	kg. 160
przez Gdańsk	„ 510
Razem	kg. 670

2. Przywóz rumuński przez porty polskie:

N. taryfy	Wyszczególnienie towarów	transporty przez Gdynię ton	transporty przez Gdańsk ton
1	Towar wszelkiego rodzaju	10,—	143,—
29	Garbniki syntetyczne i wyciągi garbarskie	15,—	—
37	Śledzie świeże, wędzone, solone	374,9	1.206,—
43	Skóry	—	1,1
52b	Tłuszcze niejadalne zwierzęce i roślinne	—	1,9
84	Oleje mineralne	—	3,3
118	Farby i artykuły farbiarskie	—	43,7
134	Preparaty do walki z owadami	—	9,4
140	Surowce tekstylne	—	144,7
141	Artykuły tekstylne	—	710,3
145	Gałgany	—	32,3
170	Wyroby z żelaza i ze stali walcowane i kute	—	29,1
180	Maszyny, aparaty i ich części	—	231,1
190	Samochody i ich części	—	76,7

192	Artykuły gumowe	10,—	315,2
195	Kauczuk surowy	68,3	31,9
	Razem	478,2	2.970,7

Łącznie przez oba porty — wagonowo ton 2.448,9

Prócz powyższego — transporty mieszane wg. taryfy N. 1:

przez Gdynię	kg. 5.930
przez Gdańsk	„ 2.290
Razem	kg. 8.220

Porównanie podanej ostatnio statystyki portowej z cyframi przytoczonymi poprzednio dowodziłoby, że znaczna część tranzyta rumuńskiego idącego przez Polskę w kierunku z Rumunji, a który wg. statystyk P. K. P. zakwalifikowany został jako tranzyt lądowy (idący taryfami łamanymi), w rzeczywistości jest tranzytem lądowo-morskim.

III
STATYSTYKA WYMIANY TOWAROWEJ POLSKO-RUMUŃSKIEJ W R. 1936

(wg. danych Głównego Urzędu Statystycznego Rzptej Polskiej)

Przywóz z Rumunji do Polski.

Dział	Rodzaj towaru	ilość w kg.	wartość w zł.
I	Wytwory pochodzenia roślinnego	8.176.157	2.409.492
II	Zwierzęta żywe i wytwory pochodzenia zwierzęcego (sztuk 213)	94.132	254.426
III	Wytwory pochodzenia mineralnego	21.003.118	686.618
IV	Woski, tłuszcze	34	122
V	Przetwory spożywcze, tytoń	958	1.554
VI	Przetwory chemiczne i farmaceutyczne	44.895	8.087
VII	Skóry, futra, wyroby skórzane	443.906	1.392.042
VIII	Surowce włókiennicze i wyroby z nich	119.380	67.398
IX	Kauczuk, jego surogaty i wyroby z nich	194	1.686
X	Drzewo, korek	44.322	26.423
XI	Papier i wyroby z niego	2.501	8.269
XII	Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	9	42
XIII	Metale nieszlachetne i wyroby z nich	45	354
XIV	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	63	301
XV	Środki transportowe	0	0
XVI	Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne	49	855

Dział	Rodzaj towaru	ilość w kg.	wartość w łz.
XVII	Broń i amunicja	0	0
XVIII	Kapelusze, parasole, laski, artykuły mody	0	20
XIX	Wyroby różne nieobjęte innymi działami	7	150
XX	Dzieła sztuki i przedmioty muzealne	28	1.376
XXI	Towar zbiorowy	0	0
XXII	Srebro, złoto nieobrobione, odpadki, monety	0	0
	Przywóz ogółem	29.929.798	4.859.215

Wywóz z Polski do Rumunji.

Dział	Ropzaj towaru	ilość w kg.	wartość w zł.
I	Wytwory pochodzenia roślinnego	768.935	509,014
II	Zwierzęta żywe i wytwory pochodzenia zwierzęcego	4.060	3.552
III	Wytwory pochodzenia mineralnego	16.789.883	794.970
IV	Woski, tłuszcze	360	775
V	Przetwory spożywcze, tytoń	8.681	6.311
VI	Przetwory chemiczne i farmaceutyczne	191.607	227.298
VII	Skóry, futra, wyroby skórzane	96	2.739
VIII	Surowce włókiennicze i wyroby z nich	31.322	278.304
IX	Kauczuk, jego surogaty i wyroby z nich	807	10.719
X	Drzewo, korek	46.596	152.456
XI	Papier i wyroby z niego	22.589	58.923
XII	Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	128.408	93.977
XIII	Metale nieszlachetne i wyroby z nich	2.334.536	1.211.536
XIV	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	22.560	96.334
XV	Środki transportowe	230	1.885
XVI	Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne	301	5.202

Dział	Rodzaj towaru	ilość w kg.	wartość w zł.
XVII	Broń i amunicja	0	0
XVIII	Kapelusze, parasole, laski, artykuły mody	7	470
XIX	Wyroby różne nieobjęte innymi działami	124	1.994
XX	Dzieła sztuki i przedmioty muzealne	0	0
XXI	Towar zbiorowy	88	589
XXII	Srebro, złoto nieobrobione, odpadki, monety	0	0
	Wywóz ogółem	20.351.190	3.457.048

IV

DZIAŁALNOŚĆ IZBY W R. 1936

Jak zaznaczono to już w sprawozdaniu Izby za r. 1934, skontyngentowanie wymiany towarowej polsko-rumuńskiej oraz zreglamentowanie pieniężnych rozrachunków, — co nastąpiło w ostatnich latach, — miało poważny wpływ na dalsze kształtowanie się struktury handlu pomiędzy obu krajami. Prawie całkowicie ustaje poszukiwanie możliwości zbytu nowych artykułów, odpadają firmy średnie i małe, dla których nowa procedura wymiany jest zbyt kosztowna i skamplikowana. Handel ogranicza się do nie wielkiej ilości zasadniczych artykułów (stale uwzględnianych w listach kontyngentowych), prowadzonych przez firmy silne, zadomowione już od dłuższego czasu na danym rynku.—Z jednej strony wpływa to na zmniejszenie ryzyka tranzakcji, z drugiej jednak strony poważnie utrudnia nowe inicjatywy i wpływa na zmniejszenie się globalnej cyfry obrotów.

Rzecz zrozumiała, że system pracy Izby na skutek wymienionych wyżej okoliczności musiał uledz pewnym modyfikacjom. W ciągu ostatnich lat poważnie zmniejsza się ilość interesantów bieżących, żądających informacyj i danych dotyczących rynków kraju drugiego oraz możliwości zbytu ew. zakupu towarów; maleje również ilość dorywczo załatwianych różnych spraw o charakterze handlowym. Natomiast na pierwszy plan wysuwają się pewne problematy zasadnicze, związane bądź to z przyjętym nowym systemem wymiany towarowej, bądź to z dążeniami do ożywienia, pomimo licznych nasuwających się trudności, wzajemnych handlowych stosunków.

Poniżej szczegółowo przedstawiona działalność Izby w r. 1936 ujęta została, wzorem lat ubiegłych, w podziale na zasadnicze referaty, streszczające w sobie poszczególne dziedziny pracy. Poza tym szerzej zostały omówione niektóre prace Izby o charakterze specjalnym, — co ma na celu nie tylko przedstawienie

osiągniętych rezultatów, lecz bardziej jeszcze ujęcie linij wytycznych, po których zmierza działalność Izby.

Poszczególne działy pracy Izby w r. 1936 przedstawiają się jak następuje:

1. Referat informacyjno-handlowy,
2. Referat informacyjno-statystyczny,
3. Referat interwencyj, reklamacyj i t. p.
4. Referat prasowy i wydawniczy,
5. Działalność prapagandowa,
6. Działalność mająca na celu uczestnictwo Rumunji w targach i wystawach w Polsce oraz zorganizowanie odnośnej akcji polskiej na terenie Rumunii,
7. Wizyta Prezesa Izby złożona rumuńskim Izbom Przemysłowo-Handlowym,
8. Utworzenie nowych Przedstawicielstw Izby na terenie Rumunii,
9. Różne czynności i prace nie wchodzące w zakres poprzednio wymienionych,
10. Kancelaria, biblioteka i archiwum.

I. Referat informacyjno-handlowy

Referat informacyjno-handlowy stanowi zasadniczy dział pracy instytucji. Należy do niego wszelka działalność informacyjna o charakterze handlowym, a więc informowanie o rynkach kraju drugiego, o produkcji, możliwościach przywozu, stawkach celnych, transportach, wreszcie informacje o firmach, jak również czynności, mające na celu nawiązanie bezpośrednich kontaktów pomiędzy eksporterem i importerem.

Z pośród artykułów wywozu polskiego, którymi interesowali się importerzy rumuńscy, bądź też dla których firmy polskie szukały nabywców — i co do których Izba udzieliła w roku sprawozdawczym danych i informacyj, należy wymienić: artykuły ortopedyczne (lecznicze), kwas siarkowy, opony samochodowe, etykiety i opakowania wytłaczane, płótna impregnowane (brezenty), ryby wędzone, galanterię kauczukową, nici gumowe, nasiona, wyroby fajansowe, szmergle, artykuły opatrunkowe, różne wyroby metalowe.

Z pośród zaś artykułów rumuńskich do przywozu do Polski, wymienimy: wełnę surową, wino i kwas winny, tytoń, gorczycę, soczewnicę, owoce, rudy manganowe.

W kilku wypadkach starania Izby doprowadziły w wymienionych powyżej artykułach bądź to do nawiązania stałego kontaktu pomiędzy zainteresowanymi firmami obu krajów, bądź nawet do zawarcia definitywnych tranzakcyj. Należy jednak zaznaczyć, że ścisła ewidencja rezultatów starań Izby, podejmowanych w omawianej dziedzinie, jest niezmiernie trudna, na skutek unikania przez firmy udzielania jakichkolwiek informacyj o zawieranych tranzakcjach.

Poza dostarczonymi obu stronom, polskiej i rumuńskiej, licznemi wykazami firm z poszczególnych branż, Izba udzieliła około dziesięciu szczegółowych wywiadów, związanych z zawieranymi przez firmy bezpośrednimi handlowymi stosunkami.

Wreszcie, jedna z większych firm rumuńskich zajmujących się produkcją wina, rozesłała za pośrednictwem Izby próbki swych wyborów do odbiorców polskich. Kilkakrotnie również wysłała Izba do Rumunii wzory i próbki artykułów polskich.

W czterech wypadkach wydano listy polecające osoby, udające się do kraju drugiego w sprawach gospodarczych. Również w szeregu wypadków ustnie polecono kupców rumuńskich, przybywających do Warszawy.

2. Referat informacyjno-statystyczny

Z powyżej przedstawionemi pracami wiążą się dosyć ściśle prace statystyczne, choć nie posiadają bezpośredniego znaczenia praktycznego, jak dział informacyj czysto handlowych.

Podobnie, jak co rok, Izba opracowała w okresie sprawozdawczym statystykę wymiany towarowej polsko-rumuńskiej za rok poprzedni, opierając się zarówno na danych polskich jak i rumuńskich. Poza tem również wzorem lat ubiegłych, opracowała statystykę wzajemnych transportów kolejowych zarówno w wymianie towarowej bezpośredniej, jak i w tranzycie. Obie te statystyki zostały wydrukowane w sprawozdaniu Izby za r. 1935, które ukazało się w obu językach.

Trzeba dodać, że dotychczas zachodzą duże trudności w ścisłem ujęciu tranportów morskich polsko-rumuńskich (zarówno przez polskie porty Gdynię i Gdańsk, jak i przez porty rumuńskie Konstancę i Galac), a to na skutek nie dostatecznego uwzględniania prac statystycznych w tych portach. Na powyższe Izba parokrotnie zwracała uwagę odnośnych czynników oficjalnych, podnosząc m. in., że posiadanie podobnych statys-

tyk niewątpliwie stać się może najwłaściwszym materiałem orientacyjnym zarówno w polityce taryfowej, jak i przy akwizycji transportów.

Poza tem Izba dostrczyła w okresie sprawozdawczym zainteresowanym czynnikom obu krajów dane i zestawienia cyfrowe, odnoszące się do szeregu zagadnień, a więc dotyczące działalności rumuńskich portów, całokształtu stosunków handlowych polsko-rumuńskich, produkcji i konsumcji niektórych artykułów i t. p. Również, na skutek zwrócenia się czynników rumuńskich, dostarczono im m. in. dane dotyczące przepisów standaryzacyjnych paru artykułów w Polsce oraz polskiego systemu podatkowego.

3. **Referat interwencyj, reklamacyj i t. p.**

W szeregu wypadków Izba podejmowała interwencje wobec organów oficjalnych obu krajów w sprawie poszczególnych firm i osób. Interwencje te przedstawiają się jak następuje:

Interwencje u władz polskich:

1. Trzy razy interweniowano w sprawie otrzymania przez firmy pozwolenia przywozu towarów z Rumunii, — ze skutkiem pozytywnym.

2. Raz interweniowano w sprawie refakcji przy przewozie przez Polskę tranzytem artykułu eksportowanego z Rumunii, — interwencja nie odniosła rezultatu.

3. Raz interweniowano w sprawie otrzymania kolejowego biletu ulgowego dla przedstawiciela kół gospodarczych rumuńskich, — ze skutkiem pozytywnym.

Interwencje u władz rumuńskich:

1. Raz interweniowano w sprawie otrzymania zbiorowego przejazdu ulgowego dla grupy o charakterze propagandowym z Polski, — ze skutkiem dodatnim. Również raz — w sprawie zniżki indywidualnej, — także z rezultatem pozytywnym.

2. Trzy razy interweniowano w sprawie przekazania należności firmom polskim, — z rezultatem częściowo pozytywnym.

3. Dwa razy interweniowano w sprawie otrzymania wydawnictw i książek dla bibliotek polskich, — z rezultatem pozytywnym.

Do omawianego działu pracy należy również zaliczyć sprawę spółdziałania Izby w likwidacji sporów pomiędzy firmami obu krajów. W okresie sprawozdawczym Izba prowadziła

cztery podobne sprawy, dążąc do polubownej ugody. W jednym wypadku nie osiągnięto pozytywnego rezultatu na skutek oporu firmy polskiej. W wypadku drugim dzięki staraniom Izby zwołany został sąd polubowny, który zlikwidował spór sięgający kilku tysięcy złotych. Należy zaznaczyć, że z obu stron wchodziły w grę bardzo poważne firmy. W wypadku trzecim, dzięki interwencji Izby nastąpiło nawiązanie bezpośrednich rozmów pomiędzy firmami, co dało pozytywne rezultaty. Wreszcie w czwartym wypadku, na skutek interwencji Izby oraz jej Oddziału w Gdyni należność sporna została uregulowana.

4. Referat prasowy i wydawniczy

Ze względu na szczupłe środki finansowe Izba nie posiadała własnego organu. Natomiast spółpracowała z kilkoma wydawnictwami perjodycznemi o charakterze gospodarczym w obu krjach, zamieszczając w nich zarówno szereg informacyj i wzmianek, jak i opracowań dłuższych. Z wydawnictw polskich, z któremi pozostawano w podobnym kontakcie, należy wymienić „Codzienną Gazetę Handlową“ i „Erę Gospodarczą“, z wydawnictw rumuńskich — „Argus“, „Universul“, „Prezentul“, miesięczny Biuletyn Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, jak również podobne Biuletyny kilku większych Izb.

Szeroki oddźwięk w prasie rumuńskiej znalazła wizyta złożona na jesieni r. 1936 przez Prezesa Izby rumuńskim Izbom Przemysłowo-Handlowym, — o której szerzej mowa jest nieco niżej. Tutaj natomiast zaznacza się, że kampanja prasowa, przeprowadzona w prasie rumuńskiej z okazji tej wizyty, objęła szereg dzienników i czasopism, ukazujących się w Bukareszcie, Czerniowcach, Galacu i Konstancy, — które zamieściły kilkadziesiąt obszernych artykułów i wzmianek odnoszących się do stosunków gospodarczych z Polską.

Drukiem w okresie sprawozdawczym Izba wydała w języku rumuńskim odczyt p. Prezesa Jerzego Iwanowskiego, wygłoszony w Bukareszcie, p. t.: „Polonia — Romania, Perspective Economice“ (który przedrukowany został również w Biuletynie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych Nr. 9 z r. 1936) oraz sprawozdanie swę za r. 1935 w językach polskim i rumuńskim.

5. Działalność propagandowa

Działalność propagandowa ściśle wiąże się z jednej strony z powyżej omówioną działalnością prasową, z drugiej zaś z szeregiem innych prac podejmowanych przez Izbę, o których mowa jest oddzielnie w niniejszym sprawozdaniu. Z tego też względu na tym miejscu wymaga zanotowania jedynie ta działalność propagandowa, która nie została już ujęta w przedstawieniu innych prac. Jest ona następująca:

1. Rozesłano do Rumunji szereg wydawnictw ogólno-informacyjnych o Polsce.

2. Udzielono parokrotnie wycieczkom rumuńskim, udającym się do Polski, informacyj oraz towarzyszono im w Warszawie.

3. Rozesłano większą ilość prospektów miejscowości kuracyjnych i kąpielowych rumuńskich oraz udzielono szereg odnośnych informacyj. Trzeba dodać, że na skutek trudności w otrzymywaniu paszportów zbiorowych z Polski do Rumunji, w r. 1936 ruch turystyczny do miejscowości rumuńskich był stosunkowo nieznaczny.

4. Rozesłano do Rumunji plakaty, ulotki i informacje dotyczące targów i wystaw w Polsce.

6. Działalność mająca na celu uczestnictwo Rumunii w targach i wystawach w Polsce oraz zorganizowanie odnośnej akcji polskiej na terenie Rumunii

Wychodząc z założenia, że planowe uczestnictwo w perjodycznych targach i wystawach danego kraju ma doniosłe znaczenie zarówno ze względów propagandowych, jak i w znacznym stopniu może się przyczynić do ożywienia stosunków handlowych, Izba od kilku lat występuje u odnośnych czynników rumuńskich o zorganizowanie podobnego uczestnictwa Rumunji w targach i wystawach polskich.

Izba podnosiła przytem, że zdaniem jej trzeba wystrzegać się organizowania podobnego udziału w sposób kosztowny, wymagający znacznych wydatków, ale traktować je należy w sposób czysto praktyczny, zmierzając przedewszystkiem do bezpośredniego uczestnictwa w akcji firm eksportujących artykuły, mogące zainteresować polski rynek, oraz dostatecznie przygotowanych do wywozu (idzie o unikanie wystawiania eks-

ponatów tylko „na pokaz"). Z drugiej strony należy zwrócić uwagę, aby uczestnictwo w targach nosiło charakter nie dorywczej akcji, lecz aby było planowe, t. j. powtarzało się co rok (podobne jak to czyni większość krajów innych), gdyż w ten sposób najskuteczniej przyzwyczaja się importerów do artykułów danego pochodzenia.

W roku sprawozdawczym Izba ponowiła wymienione starania, przyczem wysunięto projekt stałego uczestnictwa Rumunji w dwóch targach, manowicie w Targach Wschodnich we Lwowie i w Targach Futrzarskich w Wilnie, w tych dwóch bowiem imprezach Rumunia może być jako eksporter najbardziej zainteresowana. Co się tyczy Targów Wschodnich, to Lwów jako duży rynek handlowy polski, najbliżej położony granicy rumuńskiej, winien z natury rzeczy stać się jednym z głównych ośrodków importu rumuńskiego. Natomiast wileńskie Targi Futrzarskie mogą przedstawiać dla Rumunji znaczne zainteresowanie przy zdobywaniu rynków skandynawskich i częściowo angielskich.

Uczestnictwo w Targach Futrzarskich w r. 1936, na skutek starań podjętych przez Izbę, było zdecydowane przez rumuńskie Ministerstwo Rolnictwa, wszakże z przyczyn natury pobocznej nie doszło do skutku. To samo dotyczy Targów Wschodnich. Starania Izby nie pozostały jednak bez rezultatów, gdyż wg. wszelkiego prawdopodobieństwa w r. 1937 udział Rumunji w obu wymienionych Targach dojdzie do skutku.

Równolegle z powyżej przedstawioną sprawą, Izba od paru lat przedstawia odnośnym czynnikom rumuńskim drugi jeszcze projekt, dotyczący wystaw rumuńskich w Polsce, mianowicie zorganizowania niewielkiej, lecz starannie dobranej stałej wystawy ruchomej, o charakterze informacyjno-propagandowym, która pod kierownictwem Izby byłaby urządzana kolejno w większych miastach polskich. Na podobną wystawę, uwzględniającą naturalnie najszerzej zagadnienia gospodarcze, lecz mającą również dodatkowy dział kulturalny, winny złożyć się z jednej strony eksponaty jak wykresy, tabele, ilustracje i t. p., z drugiej zaś perjodycznie zmieniane i aktualizowane próbki towarów eksportowych.

Myśl podobnej wystawy została bardzo przychylnie przyjęta przez rumuński Narodowy Instytut Eksportowy oraz Zwią-

zek Izb Przemysłowo-Handlowych i należy przypuszczać, że dzięki poparciu p. Aleksandra Duiliu Zamfirescu, Posła Pełnomocnego Królestwa Rumunji w Warszawie, w niedalekim czasie dojdzie ona do skutku.

Wzajemna akcja wystawowa polska na terenie Rumunji nie może być pomyślana ściśle wg. podanych powyżej zasad, a to z tego względu, że brak jest w Rumunji perjodycznych targów lub wystaw, które w szerszej mierze mogłyby zainteresować polskich eksporterów. Z tego też względu raczej należałoby pomyśleć o organizacji stałego pokazu wytwórczości polskiej w głównym ośrodku kraju, t. j. w Bukareszcie. Myśl podobnej imprezy była rzucona pod koniec r. 1936 i została szczegółowo w Izbie przedyskutowana. Realizacja jej uzależniona będzie przedewszystkiem od ustosunkowania się firm zainteresowanych w eksporcie, gdyż podobna wystawa może mieć właściwe znaczenie tylko wówczas, gdy spełniać będzie praktyczne zadania handlowe. Z drugiej strony winna być ona pomyślana jako impreza samowystarczalna, co również da się osiągnąć jedynie na drodze oparcia się o eksporterów.

W chwili obecnej przedwcześnie byłoby mówić o realizacji podobnej imprezy, jako o rzeczy definitywnie opracowanej. Niewątpliwie jednak rzucona szczęśliwie myśl, po odpowiedniem jej przepracowaniu i zdobyciu dla niej zwolenników w naszych sferach przemysłowych i handlowych, zainteresowanych w wywozie do Rumunji, ma duże szanse na urzeczywistnienie.

7. Wizyta Prezesa Izby złożona rumuńskim Izbom Przemysłowo-Handlowym

W drugiej połowie m. września Prezes Izby p. inż. Jerzy Iwanowski, w towarzystwie Sekretarza Izby p. George Chitulescu, złożył wizytę rumuńskim Izbom Przemysłowo-Handlowym, odwiedzając kolejno Bukareszt, Konstancę, Galac, Brailę i Czerniowce.

Dn. 21 września w siedzibie Izby Przemysłowo-Handlowej w Bukareszcie p. Prezes Iwanowski wygłosił, w obecności przeszło dwustu osób, w języku francuskim odczyt na temat: „Polska — Rumunja, perspektywy gospodarcze", który wydany został przez Izbę w języku rumuńskim w oddzielnej broszurze. Po odczycie przeprowadzona została dyskusja.

Podobne konferencje z dłuższemi referatami Prezesa Izby miały również miejsce w Konstancy (dn. 23 września), Galacu (dn. 6 października) i Czerniowcach (dn. 9 października). Poza tem przeprowadzonych zostało szereg konferencyj z czynnikami oficjalnymi i ze sferami gospodarczemi oraz z prasą.

Dn. 19 września miała miejsce audjencja u J. K. M. Króla Karola II w Sinaia, w czasie której p. Prezes Iwanowski w dłuższej rozmowie przedstawił Królowi prace Izby.

Miały również miejsce audjencje u p. Valer Pop — Ministra Przemysłu i Handlu, u p. Vasile Sasu — Ministra Rolnictwa i u p. Mihail Negura — Ministra Kooperacji.

Wyjazd Prezesa Izby do Rumunji miał niewątpliwie bardzo poważne znaczenie propagandowe. Świadczą o tem zarówno liczny i żywy udział sfer gospodarczych w konferenciach i zebraniach, jak również wyczerpujące sprawozdania i artykuły, jakie ukazały się w najpoczytniejszych dziennikach bukareszteńskich i prowincjonalnych.

W uznaniu przez Rząd Rumuński zasług położonych przez p. Prezesa Jerzego Iwanowskiego w sprawie zbliżenia gospodarczego pomiędzy Polską i Rumunją, został on odznaczony komandorją z gwiazdą orderu „Steua Romaniei".

8. Utworzenie nowych Przedstawicielstw Izby na terenie Rumunii

Zgodnie ze statutem działalność Izby rozciąga się na oba kraje — Polskę i Rumunję, przyczem przewiduje statut utworzenie w Bukareszcie Oddziału autonomicznego Izby, od którego byłyby bezpośrednio uzależnione ew. inne Oddziały i placówki utworzone na terenie Rumunji.

Dotychczas wszakże z powyższych uprawnień Izba nie skorzystała. Powołanie do życia nowej organizacji w Bukareszcie, sprawnie funkcjonującej, musiałoby pociągnąć za sobą znaczne koszty administracyjne, na co w chwili obecnej nie pozwala stan finansowy Izby. Powstanie podobnej placówki również, wobec istnienia już Izby w Warszawie, z punktu widzenia niewielkiej rozpiętości stosunków gospodarczych polsko-rumuńskich oraz względnie niewielkiej odległości Warszawy od Bukaresztu (a więc łatwości bezpośredniego komunikowania się), mogłoby nie być dostatecznie uzasadnione.

Należy też zaznaczyć, że bardzo bliska współpraca Izby z rumuńskiemi Izbami Przemysłowo-Handlowemi w znacznej mierze zastępuje potrzebę posiadania w Rumunji odrębnej, własnej organizacji. Tem niemniej, dążąc do nawiązania z Rumunją jeszcze ściślejszych kontaktów, Izba w ostatnich paru latach przystąpiła do organizacji w głównych ośrodkach gospodarczych kraju swych Przedstawicielstw, których sieć w chwili obecnej, po utworzeniu w r. 1936 nowych placówek w Czerniowcach i w Konstancy, należy uważać mniejwięcej za zakończoną. Przedstawicielstw tych posiada Izba obecnie pięć, mianowicie — w Bukareszcie, Galacu, Czerniowcach, Konstancy i Ploesti.

Przedstawicielstwa te powierzone zostały wysoce odpowiedzialnym i kompetentnym osobistościom z rumuńskiego świata gospodarczego, wypróbowanym zwolennikom zbliżenia z Polską.

9. Różne czynności i prace nie wchodzące w zakres poprzednio wymienionych

Poza pracami Izby przedstawionymi powyżej, należy zanotować w okresie sprawozdawczym następujące czynności i wydarzenia:

1. Sekretarz Izby p. George Chitulescu na jesieni r. 1936 otrzymał nominację na delegata eksportowego rumuńskiego Ministerstwa Rolnictwa, celem kontroli owoców, a w szczególności winogron oraz innych artykułów pochodzenia rolnego, importowanych do Polski.

2. Z okazji Narodowego Święta rumuńskiego, przypadającego na dzień 10 maja, Izba, wspólnie z Towarzystwem Polsko-Rumuńskiem, zorganizowała w dn. 17 maja w sali Rady Miejskiej w Warszawie uroczysty koncert rumuńskiego chóru „Carmen".

3. Izba przyjęła czynny udział w przyjęciu wycieczki prawników rumuńskich w dn. 11 i 12 października, na czele której stał m. in. p. Grigore Trancu-Jassi, b. Minister Opieki Społecznej oraz wycieczki stowarzyszenia rumuńskich inżynierów z p. Mihail Manoilescu na czele, b. Ministrem Przemysłu i Handlu, która przybyła do Warszawy dn. 15 października.

4. Dn. 27 listopada, z okazji bytności w Warszawie rumuńskiego Ministra Spraw Zagranicznych, p. Victor Anto-

nescu, Izba wspólnie z Towarzystwem Polsko-Rumuńskim wy-wydała na jego cześć śniadanie w salach Resursy Kupieckiej.

5. Dn. 19 lutego, po dorocznem Walnem Zgromadzeniu Izby, odbyło się w salach Instytutu Wschodniego urządzane przez Izbę zebranie towarzyskie, przy udziale około stu osób, które zaszczycił swą obecnością ówczesny Poseł Pełnomocny Królestwa Rumunji w Warszawie, p. Constantin Visoianu wraz z członkami Poselstwa.

6. Podobnie jak w latach poprzednich, również w roku sprawozdawczym, Izba udzieliła wskazówek i materiałów paru studentom wyższych uczelni w Warszawie, piszącym prace na tematy rumuńskie.

10. Kancelarja, biblioteka i archiwum

W roku sprawozdawczym wysłano z Izby 494 listy i otrzymano mniejwięcej podobną ilość. Prócz tego rozesłano w większej ilości różne druki, sprawozdania, ulotki informacyjne, wydawnictwa i t. p.

Izba stale otrzymuje około 30 czasopism i dzienników rumuńskich oraz kilka czasopism polskich. Księgozbiór Izby, odnoszący się do spraw rumuńskich, wzbogacił się poza czasopismami szeregiem wydawnictw książkowych, przeważnie o charakterze monograficznym z dziedziny gospodarczej oraz opracowań statystycznych.

V
SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Dochody Izby w roku sprawozdawczym wyniosły ogółem złotych 13.587,18 na którą to sumę składają się subwencje — zł. 10.802,18 i składki członkowskie — zł. 2.785.—. Izba nie pobiera żadnych opłat za udzielane przez siebie informacje i świadczenia, nie posiadała przeto żadnych innych dochodów poza wymienionymi.

Wydatki były ściśle dostosowane do dochodów. Wyniosły one złotych 12.864,98 wg. zestawienia podanego poniżej w bilansie brutto. Stosunkowo dużą pozycję w wydatkach stanowią wydatki różne, któremi m. in. objęte są koszty wyjazdów do Rumnii.

Stosownie do polecenia Komisji Rewizyjnej, w bilansie zostały podane ruchomości w kwocie 20% wartości ich nabycia, a to na skutek przeprowadzenia odpisów amortyzacyjnych za cały dotychczasowy okres.

Na skutek dokonania wymienionego odpisu zmniejszyła się w roku bieżącym, w porównaniu do roku poprzedniego, nadwyżka aktywów nad pasywami, która wynosi na dz. 31 grudnia r. 1936 kwotę złotych 1.587,56.

Bilans brutto i netto za r. 1936 przedstawia się jak następuje:

Bilans Izby Handlowej Polsko-Rumuńskiej za r. 1936

I. Bilans brutto na dz. 31 grudnia r. 1936:

Kasa i banki		194.10	Subwencje	10.802.18
Ruchomości		2.960.81	Składki członkowskie	2.785.—
Koszty handlowe			Wierzyciele	438.70
wyd. osobowe	6.479.40		Nadwyżka aktywów nad pasywami	3.344.01
lokal	900.—			
wydawnictwa i prenumerat.	757.66—			
wyd. kancel.	765.42			
wydatki różne	3.962.50	12.864.98		
Koszty okresu przyszłego		1.350.—		
	zł.	17.369.89	zł.	17.369.89

2. Bilans netto na dz. 31 grudnia r. 1936:

	zł.		zł.
Kasa i banki	194,10	Wierzyciele	438,70
Ruchomości	592,16	Nadwyżka aktywów nad pasywami	1.697,56
Koszty okresu przyszłego	1.350.—		
	zł. 2.136,26		zł. 2.136,26

Protokuł

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej Izby Handlowej Polsko-Rumuńskiej, odbytego dnia 13 kwietnia r. 1937 w lokalu Izby w Warszawie, przy ul. Smolnej 25.

Komisja Rewizyjna Izby Handlowej Polsko-Rumuńskiej w składzie pp. dyr. Witolda Moritza, dyr. Kazimierza Krzeczkowskiego i radcy Adama Rudzkiego w obecności v.-prezesa Izby p. Stefana Benzefa zbadała księgi, dokumenty i dowody kasowe Izby za r. 1936, przyczem znalazła je w należytym porządku.

Przedstawiony Komisji Rewizyjnej bilans brutto Izby na dz. 31 grudnia r. 1936 zamyka się kwotą zł. 17.369,89, zaś bilans netto sumą zł. 4.394,91, przyczem nadwyżka aktywów nad pasywami wynosi złotych 3.956,21. Wszystko powyższe zgodne z dowodami i zapisami rachunkowymi.

Wobec istnienia Izby od lat ośmiu i niedokonywania przez ten cały okres czasu odpisów amortyzacyjnych od ruchomości, Komisja Rewizyjna postanowiła, korzystając z powyżej podanej nadwyżki aktywów nad pasywami, przeznaczyć osiemdziesiąt procent sumy bilansowej ruchomości (osiem lat po 10%) na amortyzację. Wobec powyższego ruchomości figurować będą w bilansie w sumie zł. 592,16, zaś nadwyżka aktywów nad pasywami wyniesie zł. 1.697,56.

Komisja Rewizyjna stawia wniosek Walnemu Zgromadzeniu o przyjęcie sprawozdania Izby za r. 1936 oraz o zatwierdzenie bilansu z uwzględnieniem amortyzacji ruchomości, jak również o udzielenie Radzie i Dyrekcji Izby absolutorjum.

(—) W. Moritz

(—) K. Krzeczkowski

(—) A. Rudzki.

VI
CZŁONKOWIE IZBY

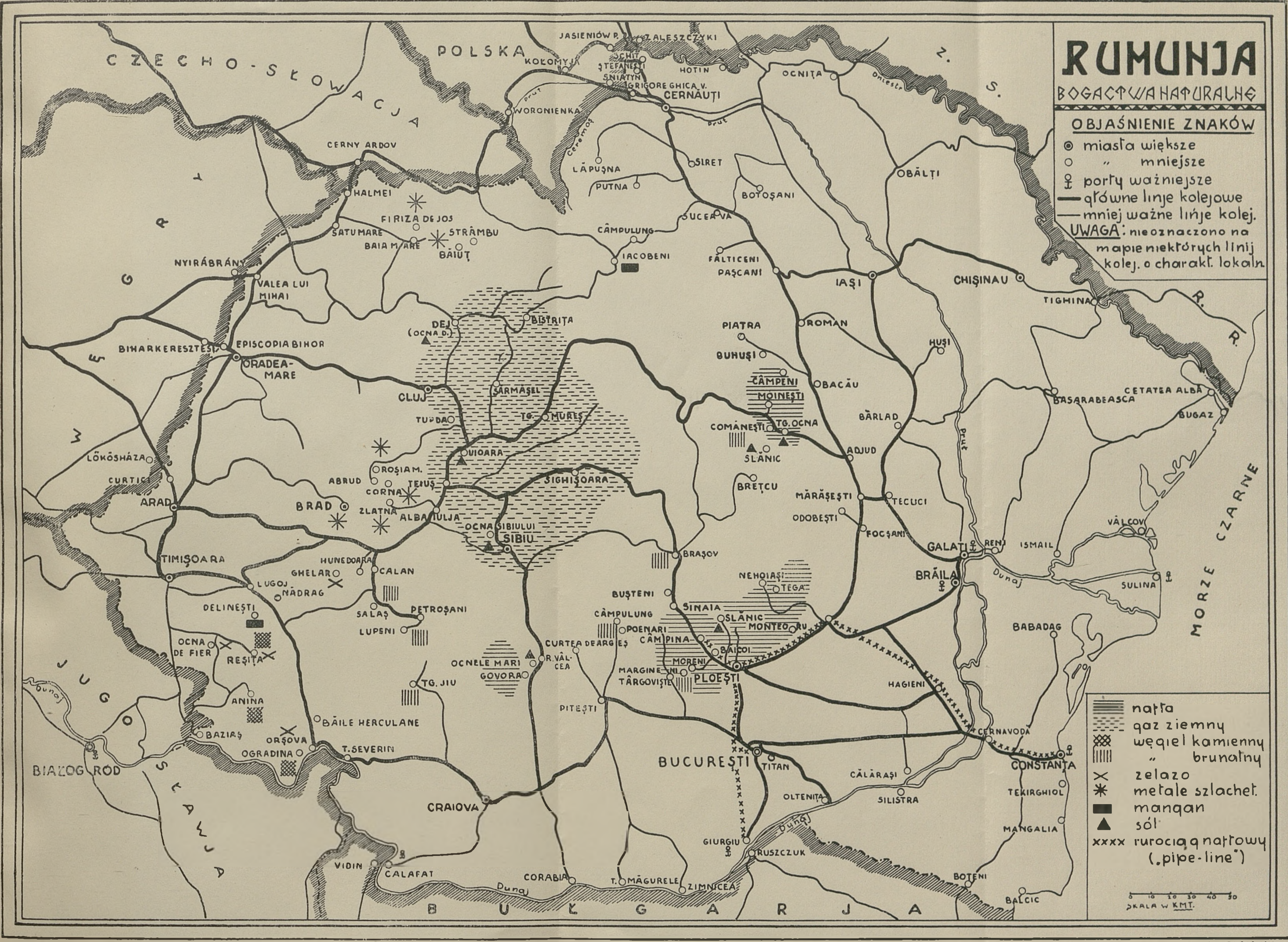
W r. 1936 Izby liczyła członków:

a. Członków Honorowych — 10, mianowicie: p. Mirosław Arciszewski — Poseł Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie, p. Henryk Floyar-Rajchman — b. Minister Przemysłu i Handlu, p. Eugenjusz Kwiatkowski — Minister Skarbu, p. Jan hr. Szembek — V.-Minister Spraw Zagranicznych, p. Constantin Visoianu — Poseł Pełnomocny Królestwa Rumunji w Warszawie, p. Victor Cadere — b. Poseł Poseł Pełnomocny Królestwa Rumunji, p. Virgil Madgearu — b. Minister Finansów, p. Mihail Manoilescu — b. Minister Przemysłu i Handlu, p. Nicolea Teodorescu — b. Minister Przemysłu i Handlu, p. Edouard Mirto — b. Minister Skarbu.

b. Członków Wspierających — 1

c. Członków Rzeczywistych — 8

d. Członków Zwyczajnych — 63.

RUMUNJA
BOGACTWA NATURALNE
OBJAŚNIENIE ZNAKÓW
miasta większe
„ mniejsze
porty ważniejsze
główne linje kolejowe
mniej ważne linje kolej.
UWAGA: nieoznaczono na mapie niektórych linij kolej. o charakt. lokaln.
nafta
gaz ziemny
węgiel kamienny
„ brunatny
żelazo
metale szlachet.
mangan
sól
xxxx rurociąg naftowy („pipe-line")
SKALA W KMT.
CZECHO-SŁOWACJA
POLSKA
Z. S. S. R.
WĘGRY
JUGOSŁAWJA
BUŁGARJA
MORZE CZARNE
JASIENIÓW P.
ZALESZCZYKI
KOŁOMYJA
SCHIT
ŞTEFANEŞTI
ŚNIATYŃ
GRIGORE GHICA V.
CERNĂUŢI
HOTIN
OCNIŢA
WORONIENKA
CERNY ARDOV
LĂPUŞNA
PUTNA
SIRET
BOTOŞANI
OBĂLŢI
HALMEI
FIRIZA DE JOS
STRÂMBU
SATU MARE
BAIA MARE
BAIUŢ
CÂMPULUNG
SUCEAVA
IACOBENI
FĂLTICENI
PAŞCANI
IAŞI
CHIŞINAU
TIGHINA
NYIRÁBRÁNY
VALEA LUI MIHAI
DEJ
(OCNA D.)
BISTRIŢA
PIATRA
ROMAN
BUHUŞI
HUŞI
BIHARKERESZTES
EPISCOPIA BIHOR
ORADEA-MARE
CLUJ
SARMAŞEL
CÂMPENI
MOINEŞTI
BACĂU
BASARABEASCA
CETATEA ALBĂ
BUGAZ
TURDA
TG. MUREŞ
COMĂNEŞTI
TG. OCNA
BÂRLAD
SLĂNIC
ADJUD
LÖKÖSHÁZA
UIOARA
ROŞIA M.
CURTICI
ABRUD
TEIUŞ
SIGHIŞOARA
BREŢCU
CORNA
MĂRĂŞEŞTI
TECUCI
ARAD
BRAD
ZLATNA
ALBA IULIA
ODOBEŞTI
OCNA SIBIULUI
SIBIU
FOCŞANI
VÂLCOV
GALAŢI
RENI
ISMAIL
TIMIŞOARA
HUNEDOARA
BRAŞOV
GHELAR
CALAN
NEHOIAŞI
LUGOJ
NĂDRAG
TEGA
BRĂILA
SULINA
BUŞTENI
SINAIA
DELINEŞTI
SALAŞ
PETROŞANI
CÂMPULUNG
SLĂNIC
MONTEORU
LUPENI
POENARI
CURTEA DE ARGEŞ
CÂMPINA
BĂICOI
BABADAG
OCNA DE FIER
REŞIŢA
OCNELE MARI
R. VÂLCEA
MORENI
MARGINENI
TÂRGOVIŞTE
PLOEŞTI
GOVORA
TG. JIU
HAGIENI
ANINA
PITEŞTI
BĂILE HERCULANE
BAZIAŞ
ORŞOVA
CERNAVODA
BIAŁOGRÓD
OGRADINA
T. SEVERIN
BUCUREŞTI
TITAN
CONSTANŢA
CĂLĂRAŞI
TEKIRGHIOL
OLTENIŢA
SILISTRA
CRAIOVA
MANGALIA
GIURGIU
RUSZCZUK
VIDIN
CALAFAT
CORABIA
T. MĂGURELE
ZIMNICEA
BOTENI
BALCIC
Dunaj
Prut
Dniestr